

Ηλεκτρονικά Περιοδικά και Υπηρεσίες Διαδανεισμού: Αντίπαλοι ή Συνεργάτες;

Παπαδάτου Φιερούλα

Φραντζή Μαρία

Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης

Πανεπιστήμιο Πατρών

Διαδανεισμός - Ορισμός

- Interlibrary loan, Interlending (Διαδανεισμός)
- Document delivery, Document supply (Αποστολή ή Προμήθεια Άρθρων)
- Μη επίσημη διάκριση των όρων και ασάφεια στον ορισμό τους

Ανασκόπηση αρθρογραφίας...

- D. Solar (1999): πιθανότητα χρήσης ηλεκτρονικών περιοδικών ως υποκατάστατο της παραδοσιακής υπηρεσίας Διαδανεισμού
«...η έρευνα αυτή δείχνει ότι σε μία τυπική ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη δεν υπάρχει ακόμα ικανός αριθμός περιοδικών διαθέσιμων σε ηλεκτρονική μορφή ώστε να φανεί μία σημαντική μείωση στον όγκο των αιτήσεων διαδανεισμού....Παρ' όλ' αυτά, ακόμα και αν ο αριθμός των ηλεκτρονικών περιοδικών παραμείνει σταθερός, αν και όλα δείχνουν πως θα συνεχίσει να αυξάνεται, η εξοικείωση των χρηστών με τις νέες ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης θα τους ωθήσει στη χρήση τους σαν εναλλακτικές πηγές για περιοδικά που δεν βρίσκονται στη βιβλιοθήκη τους.»

...και έρευνες που καταδεικνύουν...

1/2

- Μείωση αιτήσεων Διαδανεισμού:
 - ✓ British Library Document Supply Center την περίοδο 2000-2002, μείωση 18%
 - ✓ Πανεπιστήμιο Cagliari στην Ιταλία την περίοδο 2002-2003, μείωση ~25%
 - ✓ Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στην Ισπανία την περίοδο 2000-2003, μείωση 17%
 - ✓ Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη Γαλλία την περίοδο 2000-2002, μείωση 27,37%
 - ✓ CISTI στον Καναδά και INIST στη Γαλλία
 - ✓ 26 μεγαλύτερες βιβλιοθήκες στο Illinois την περίοδο 1999-2003, μείωση 26% (πρόβλεψη για 10%)

...και έρευνες που καταδεικνύουν...

2/2

- Αύξηση αιτήσεων Διαδανεισμού:

- ✓ Έρευνα ARL σε 72 βιβλιοθήκες Βορ. Αμερικής την περίοδο 2001-2003, αύξηση 2,9%

- ✓ University of Nevada αύξηση 31%

- ✓ Ιατρική βιβλιοθήκη Νοσοκομείου Mostoles στην Ισπανία την περίοδο 2001-2004, αύξηση 40%

Συμπεράσματα

- Μείωση αιτήσεων Διαδανεισμού:
 - ✓ Απεριόριστη πρόσβαση σε ηλεκτρονικά περιοδικά.
 - ✓ Εμφάνιση περιοδικών ελεύθερης πρόσβασης
 - ✓ Δημιουργία Ακαδημαϊκών αποθετηρίων.
- Αύξηση αιτήσεων Διαδανεισμού:
 - ✓ Βελτίωση υπηρεσίας Διαδανεισμού
 - ✓ Ελλιπής ενημέρωση online καταλόγων βιβλιοθηκών
 - ✓ «Κακή» στρατηγική βιβλιοθηκών.
 - ✓ Δυνατότητα εντοπισμού αμέτρητων παραπομπών (Google).

Γενικότερα

- Η κατάσταση είναι ακόμα ρευστή
- Ο αντίκτυπος από τη χρήση των ηλεκτρονικών περιοδικών διαφέρει σε κάθε βιβλιοθήκη.

Πανεπιστήμιο Πατρών - ΒΥΠ

- 4 Σχολές και 2 ανεξάρτητα Τμήματα
- 700 μέλη ΔΕΠ, 20.000 φοιτητές, 2.500 μεταπτυχιακοί και διδάκτορες.
- 1989 έναρξη λειτουργίας υπηρεσίας Διαδανεισμού.

Χρήση Διαδανεισμού ως επιτόπια υπηρεσία

- **1999**

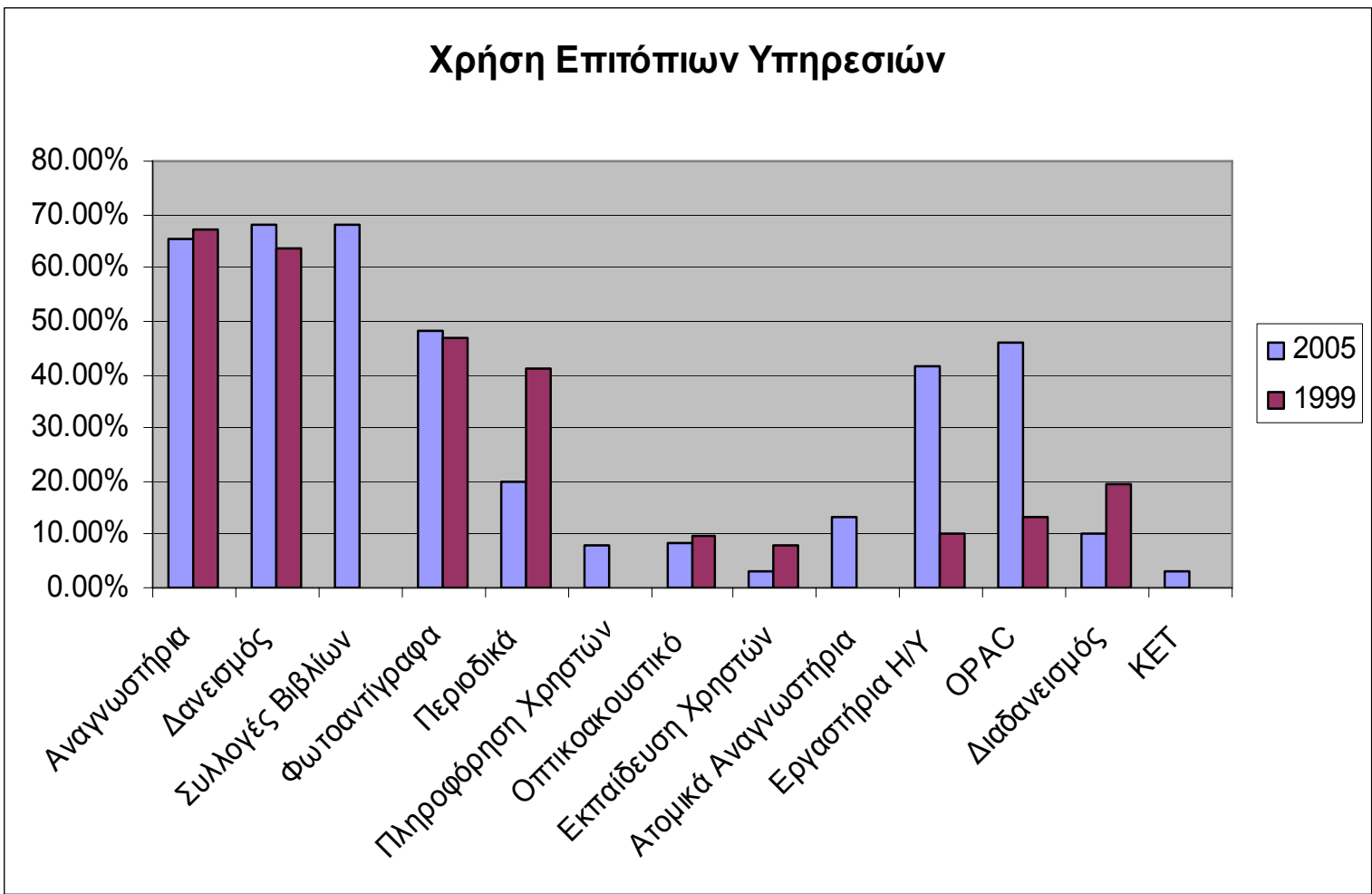
7^η δημοφιλέστερη
υπηρεσία σε σύνολο 13
υπηρεσιών (με ποσοστό
χρήσης 19,58%)

- **2005**

9^η δημοφιλέστερη
υπηρεσία σε σύνολο 13
υπηρεσιών (με ποσοστό
χρήσης 10,08%)

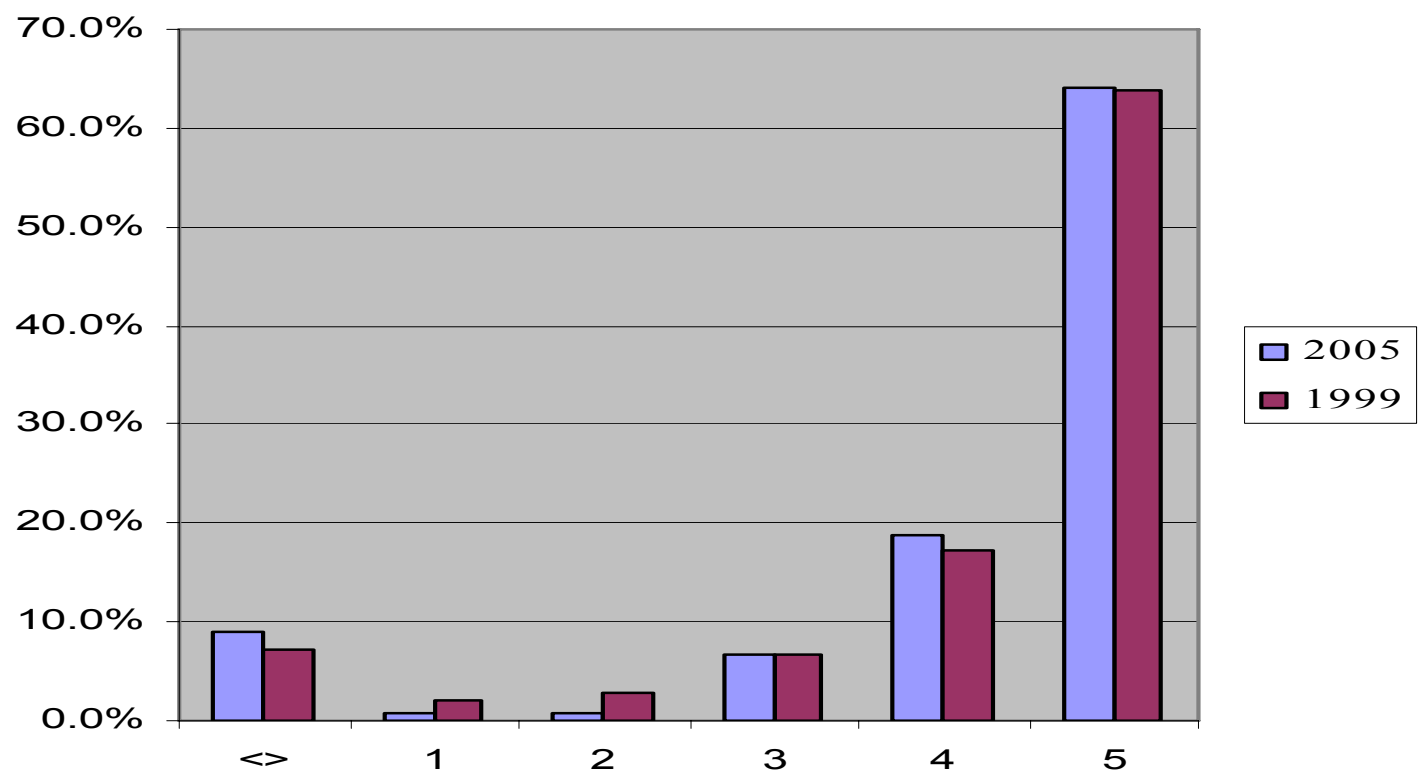
Χρήση Επιτόπιων Υπηρεσιών

Συχνότητα χρήσης υπηρεσίας

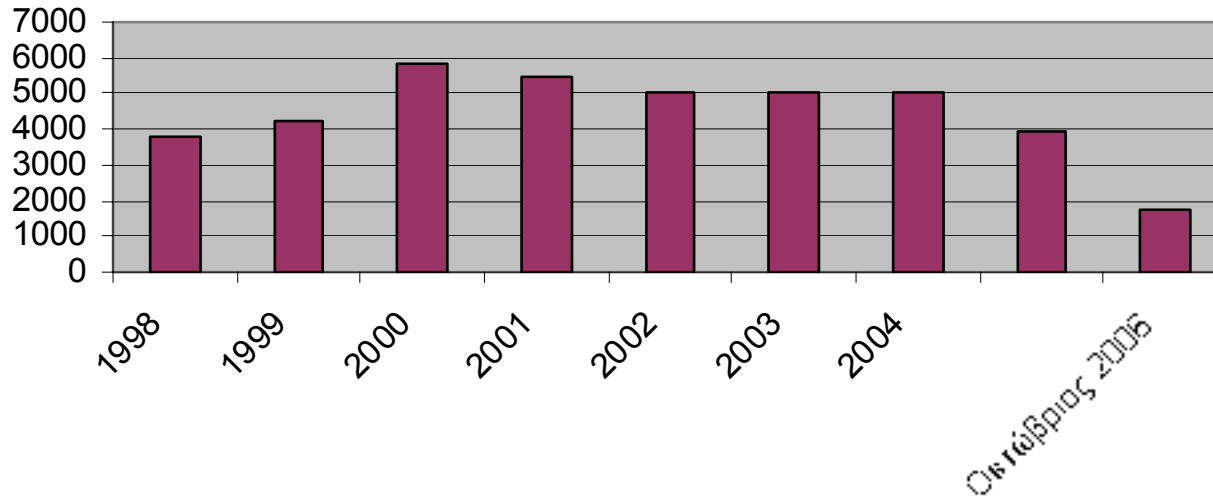
- **1999**
 - ✓ Πολύ συχνά το 64%
 - ✓ Λιγότερο συχνά το 17,1
 - ✓ Σπάνια το 2%
- **2005**
 - ✓ Πολύ συχνά το 64%
 - ✓ Λιγότερο συχνά 18,8%
 - ✓ Σπάνια το 0,8%

Συχνότητα χρήσης υπηρεσίας

Αιτήσεις Διαδανεισμού ανά έτος

Αιτήσεις Διαδανεισμού ανά Έτος

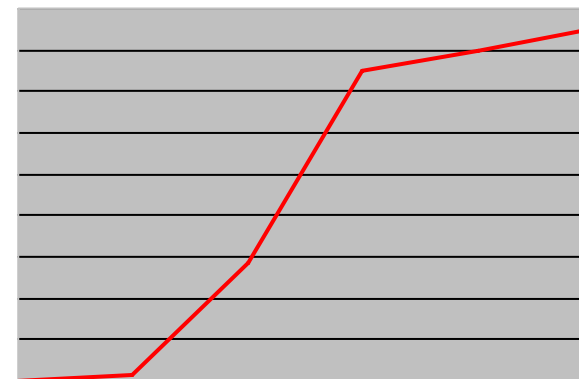

Λειτουργία υπηρεσίας Διαδανεισμού.

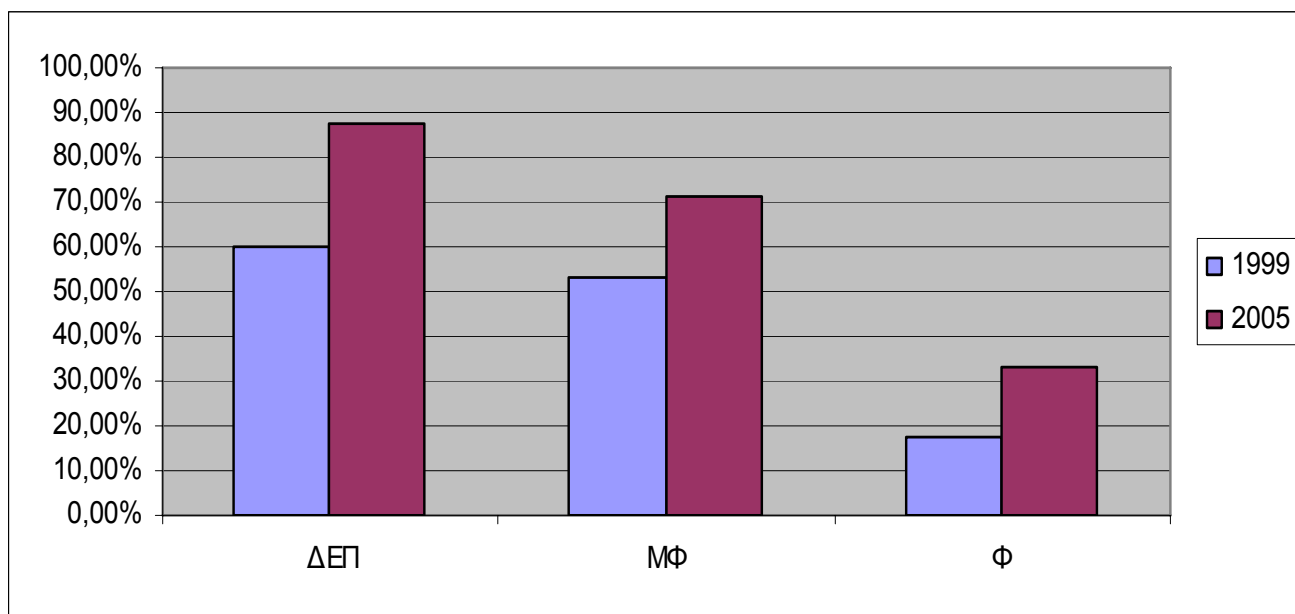
- Βελτιωτικές αλλαγές με γνώμονα το χρήστη και τις ανάγκες του:
- ✓ Χαμηλές τιμές σε σχέση με άλλες βιβλιοθήκες
- ✓ Ο χρόνος παράδοσης του υλικού στο χρήστη έχει μειωθεί σημαντικά
- ✓ Επείγουσα παραγγελία (παράδοση την επόμενη μέρα)
- ✓ Προσωποποιημένο Σύστημα Διαδανεισμού (λειτουργήσε το 2005)

Ηλεκτρονικά Περιοδικά στη ΒΥΠ

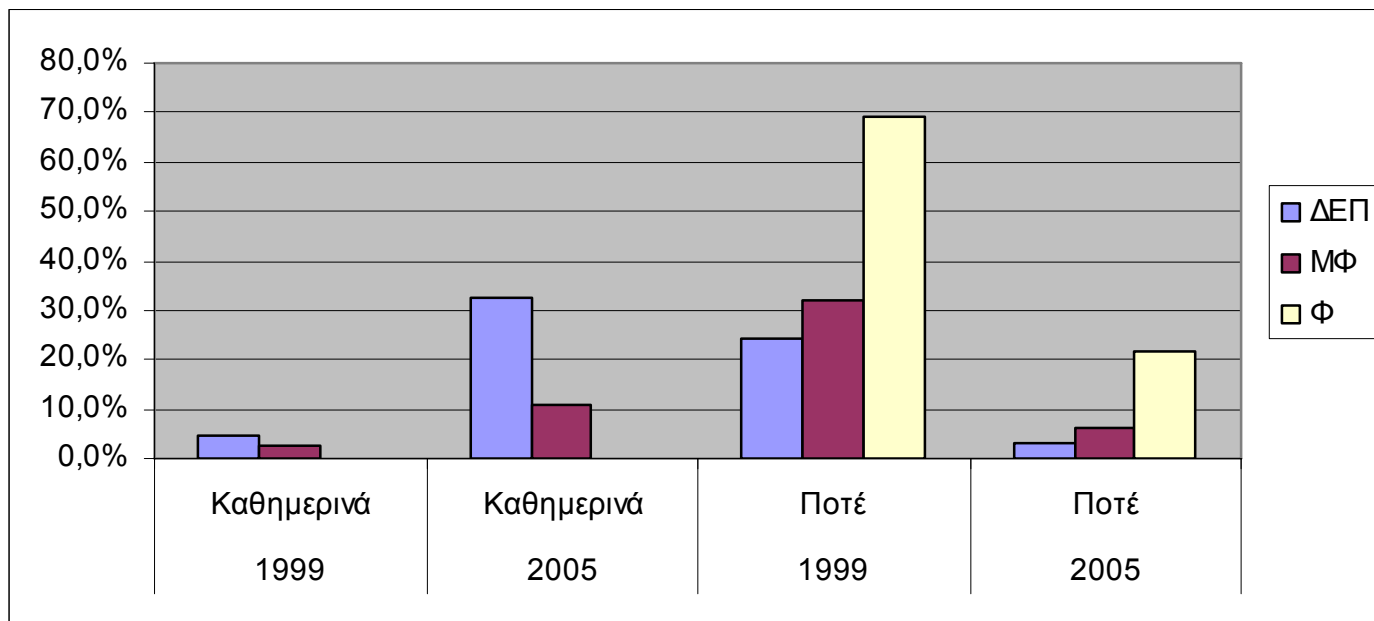
- 1997: 1 τίτλος (Tetrahedron Letters - Elsevier)
- 1998: 130 τίτλοι
- 1999: 2.850 τίτλοι
- 2005: 8.000 τίτλοι
- Σήμερα: ~ 8.500 τίτλοι

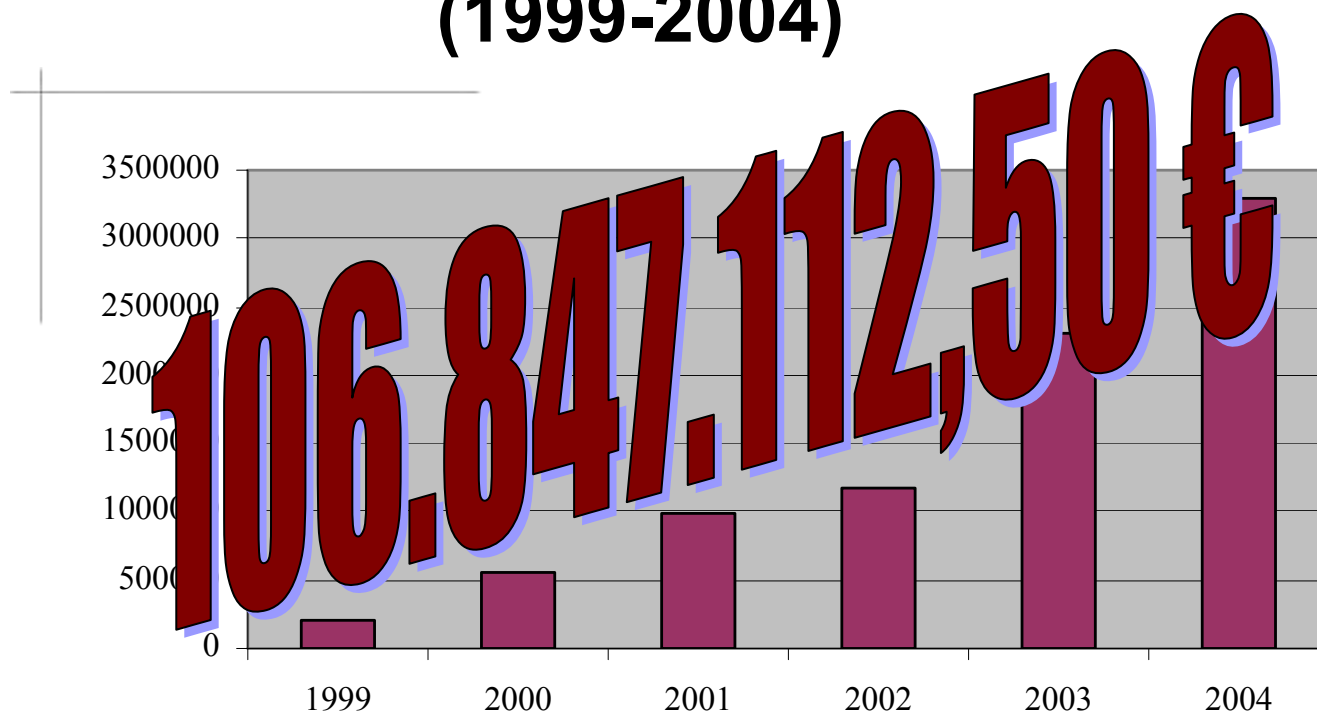
Γνώση Υπηρεσίας Ηλεκτρονικών Περιοδικών ανά Ειδικότητα

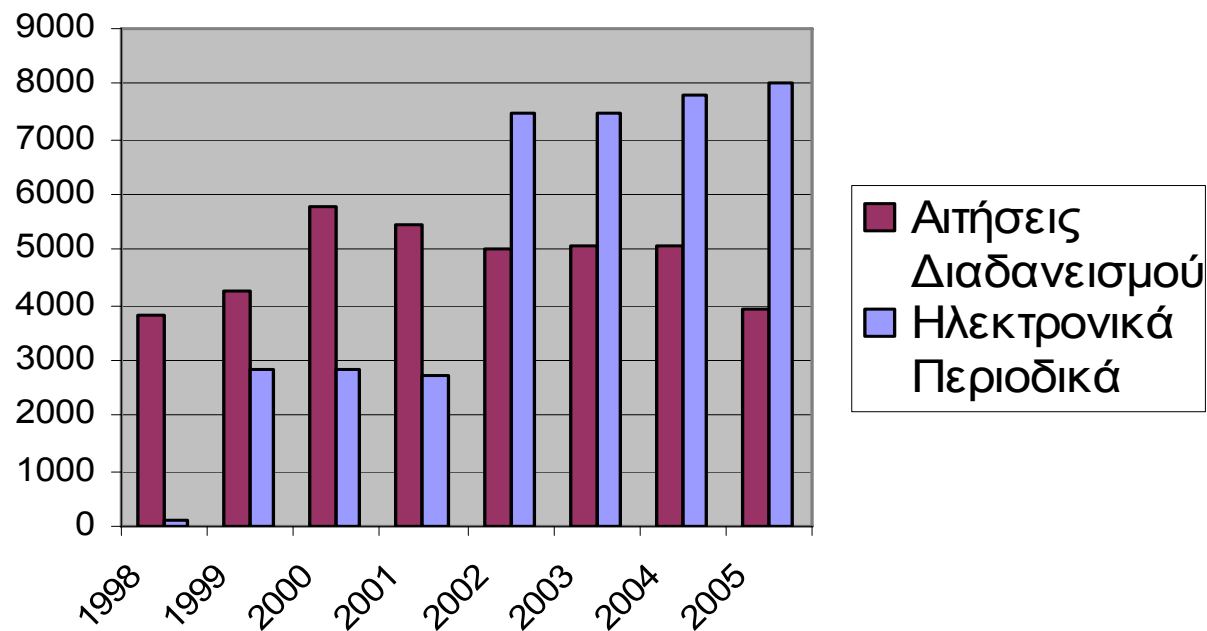
Χρήση Ηλεκτρονικών Περιοδικών

Αριθμός άρθρων που Προσπελάστηκαν από τα Ιδρύματα – Μέλη της Heal-Link (1999-2004)

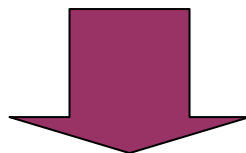

Ηλεκτρονικά Περιοδικά vs Διαδανεισμός

Συμπέρασμα

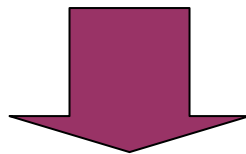
- Βελτίωση υπηρεσίας Διαδανεισμού
- Αύξηση μελών ΔΕΠ και φοιτητών
- Αύξηση αριθμού βάσεων δεδομένων

~~Αύξηση της χρήσης της
υπηρεσίας Διαδανεισμού~~

Συμπέρασμα

- Βελτίωση υπηρεσίας Διαδανεισμού
- Αύξηση μελών ΔΕΠ και φοιτητών
- Αύξηση αριθμού βάσεων δεδομένων

Μείωση της χρήσης της
υπηρεσίας Διαδανεισμού

Μελλοντικές εξελίξεις

1/2

- Αναδιοργάνωση υπηρεσίας Διαδανεισμού.
 - ✓ Πλήρης αυτοματοποίηση – προσωποποίηση
 - ✓ Σύναψη συλλογικών αδειών χρήσης
 - ✓ Ελεύθερη συνεργασία μεταξύ βιβλιοθηκών.
 - ✓ Μείωση των τιμών ή ακόμα απουσία χρέωσης

Μελλοντικές εξελίξεις

2/2

- Σωστή προσαρμογή σε σημερινά δεδομένα.
 - ✓ Μετουσίωση σε ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα διαχείρισης αιτημάτων
 - ✓ Εφαρμογή πρωτοκόλλων ISO 10160/61 και NCIP
 - ✓ Ολοκληρωμένους ελέγχους

Παπαδάτου Φιερούλα, fiori@lis.upatras.gr

Φραντζή Μαρία, maria@lis.upatras.gr